

Tyskt val

Valet i den västtyska delstaten Nordrhein-Westfalen, som omfattar nära en tredjedel av republikens befolkning, har av flera skäl ansetts vara av nära nog lika stor betydelse som ett val till förbundsdagen. Utgången är sensationell. Adenauers kristligt-demokratiska union (CDU), som vid föregående lantdagsval fick 41,3 procent av rösterna, nådde nu absolut majoritet över de båda motståndspartierna, de fria demokraterna (FDP) och socialdemokraterna (SPD), och den av dessa partier år 1956 bildade koalitionsregeringen kommer alltså att ersättas av en regering som liksom förbundsregeringen bygger på CDU. Visserligen erhöll CDU inte samma klara majoritet som vid förbundsvalen i höstas (54,4 procent), men det är regel att partiets röstetal sjunker vid lantdagsvalen med det vid dessa val sjunkande deltagandet; sålunda hade CDU vid 1953 års förbundsval 48,9 procent av rösterna i Nordrhein-Westfalen mot endast 41,3 procent vid lantdagsvalen 1954. Det bör också beaktas att rätten att rösta per post, som gynnade CDU, nyligen avskaffats. Valresultatet antas vara representativt för de politiska tendenserna i Västtyskland över huvud, och det beräknas alltså att andra delstatsval under detta år — i Schleswig-Holstein, Hessen och Bayern — kommer att gå i samma riktning.

Till stor del kan valet betraktas som en triumf för Adenauer personligen; den 82-åriga förbundskanslern har själv lett kampanjen och hållit ett stort antal valtal. Framgången är desto mer anmärkningsvärd som CDU:s ledare i Nordrhein-Westfalen, Arnold, en av partiets främsta män och stundom nämnd som Adenauers efterträdare, dog för några dagar sedan och någon ny ledare inte utsetts.

Av världshistorisk betydelse blir valet därför att frågan om atomvapen för den tyska armén som är under uppbyggnad dominerade propagandan, trots att lantdagen självfallet inte direkt har med denna fråga att skaffa. Liberalerna och socialdemokraterna sökte under parollen "kamp mot atomdöden" att göra valet till ett misstroende-

votum mot förbundsdagens beslut om anskaffande av dylika vapen. Agitationen fördes med den största hänsynslöshet och hätskhet; de båda partiernas tal och affischer gav intrycket att Adenauer och hans parti i själva verket önskade "atomdöden" — en metod som är känd från den svenska debatten, men som i Nordrhein-Westfalen användes med ännu större brutalitet. Att denna propagandalinje väsentligen drevs av inrikespolitiska och partitaktiska skäl synes sannolikt, framför allt därför att de amerikanska styrkorna i Västtyskland redan är utrustade med atomvapen utan att FDP och SPD tagit avstånd härifrån. Situationen framställdes under en förbundsdagsdebatt häromdagen på följande sätt av försvarsminister Strauss i ett angrepp på socialdemokraterna: "Socialdemokraterna godtar i princip atomvapen. De godtar att de brittiska och amerikans-

ka trupperna i Västtyskland utrustas med kärnvapen, men även beträffande förbundsvärnet finns det i denna fråga blott två logiska ståndpunkter — antingen säger man nej till försvaret eller också godtar man ett försvar med alla de modernaste vapnen, och dit hör atomvapnen. Att som socialdemokraterna säga ja till försvaret, men ett försvar med blott konventionella vapen är att godta ett dåligt försvar. Detta är ett självbedrägeri eller ett ännu värre, bedrägeri mot folket."

Efter valen i Nordrhein-Westfalen kan man utgå från att den hetspropaganda i försvarsfrågan som under de senaste månaderna varit liberalernas och framför allt socialdemokraternas huvudsakliga stridsmedel betraktas som ineffektiv och alltså blir mindre anlitad. För den demokratiska världens sammanhållning och trygghet blir därför valutgången en stor vinst. De kommunistiska försöken till inblandning i den västtyska politiken med hot och lockelser synes, liksom vid flera tidigare tillfällen, ha motverkat sitt eget syfte.

Valresultatet aktualiserar änyo frågan om Västtyskland är på väg att bli en tvåpartistat. Sedan flera år försvinner eller minskas de små partierna. Bland orsakerna härtill är för-

budet mot kommunister och nazister och bestämmelserna om att ett parti skall ha en viss minimistyrka för att få del av det antal mandat som i förbundet och delstaterna reserveras för proportionell utjämning; därjämte framträder en tydlig tendens att övergå till de två stora partierna. I Nordrhein-Westfalen gick nu — i jämförelse med lantdagsvalen 1954 — både CDU och SPD fram på det liberala mellanpartiets bekostnad; socialdemokraternas andel i valmanskåren steg med några procent, medan liberalerna förlorade en tredjedel av sina röster. Andra partier som tidigare haft en viss framgång — centrumpartiet, kommunisterna, tyska partiet, flyktingspartiet — uppträdde inte alls vid detta val eller lyckades inte vinna representation. Koncentrationen av väljarna till de kristliga demokraterna och socialdemokraterna befaras av många leda till en skärpning av partikampen, och på kort sikt är denna uppfattning antagligen riktig. I inrikespolitiska frågor är dock motsättningarna mellan CDU, med sin starka förankring bland de kristna arbetarna, och SPD, som övergivit marxismen och den totala socialiseringens linje, inte stora, och det är möjligt att socialdemokraterna efter alla negativa erfarenheter småningom upphör att anlita utrikes- och försvarspolitik som aktionsmedel. Man skall aldrig glömma att i det fria Berlin, den nya tyska demokratins stolta fäste, socialdemokrater och kristliga demokrater sedan många år samverkar i regeringen.